

Požáry v přírodě - období zvýšeného nebezpečí vzniku požárů

Teplé a suché počasí zvyšuje nebezpečí vzniku požárů, a to zejména v přírodním prostředí. Ať už se jedná o požáry v lesích, na loukách, trávy, křovin apod.

Uvedenému odpovídají i počty zásahů jednotek požární ochrany, kdy během suchého a teplého počasí likvidují hasiči v až dvojnásobek požárů oproti dlouhodobému průměru.

Oheň v přírodě se může velice snadno vymknout kontrole a napáchat značné škody. Při horkém a suchém počasí je nutné, abychom při pohybu v lese a vůbec v přírodním prostředí (pole, louky, parky,...) dodržovali základní pravidla, která omezí riziko vzniku požárů.

Proto je zde několik rad od hasičů, jak se vyvarovat vzniku požáru a neohrozit sebe i jiné.

Příčiny vzniku požáru v přírodě, v lese

Podle působící příčiny lze dělit přírodní požáry na:

- požáry vyvolané **přírodními jevy** (zásah bleskem nebo samovznícení)
- požáry vyvolané **lidským činitelem** (vypalování porostů, úmyslné zapálení, nedbalost při zacházení s ohněm, odhození nedopalku cigarety apod.)
- požáry **technického charakteru** (vada materiálu nebo konstrukce u různých strojů, úlety jisker z výfuků a brzdových systémů, od elektrických zařízení apod.)

Hasiči dlouhodobě zaznamenávají nárůst požárů v přírodním prostředí. V letních měsících kvůli suchému a teplému počasí se riziko vzniku požáru v přírodě ještě zvyšuje. Jejich nejčastější příčinou je lidská nedbalost. Nejzávažnějšími přírodními požáry jsou ty lesní. Podle lesního zákona (zákon č. 289/1995 Sb.) je v lesích zakázáno kouřit, rozdělávat nebo udržovat otevřené ohně a tábořit mimo vyhrazená místa a odhazovat hořící nebo doutnající předměty.

Lesní požáry se hasičům obtížně likvidují, protože k nim zpravidla dochází v těžce přístupném terénu, kde nelze plně využít hasičskou techniku a jsou velmi nebezpečné

kvůli své schopnosti šířit se velkou rychlostí. Navíc chování ohně v lese je mnohdy nevyzpytatelné. Požár se může šířit i pod zemí a je pak velmi obtížné odhadnout, kde se znovu vynoří. Zásahy na lesních požárech jsou proto časově velmi náročné a vyžadují povolání velkého množství hasičů, techniky a značné množství vody k hašení. Z těchto důvodů je v lese více než kde jinde potřeba dodržovat základní preventivní zásady chování. Při znalosti možností vzniku požáru, dodržováním preventivních opatření a potřebné opatrnosti lze mnoha požárům předejít.

Zásady rozdělávání ohně

Posezení u táboráku, ať už na zahradě nebo ve volné přírodě, má svá bezpečnostní pravidla, která je potřeba dodržovat:

- zvolte vhodné místo pro ohniště, to by mělo být vzdáleno nejméně 50 m od okraje lesa a 100 m od stohu, v dostatečné vzdálenosti od budov a věcí, které se mohou vznítit
- oheň nezakládejte pod větvemi a na kořenech stromů, na suchém listí, lesní hrabance, pro rozdělávání ohně je vhodný hliněný podklad
- ohniště bezpečně oddělte od okolního prostředí, např. obložením kameny, obsypáním pískem, odstraněním drnů trávy, vyhloubením zeminy apod.
- k zapálení nebo udržování ohně nikdy nepoužívejte vysoce hořlavé látky (benzin, naftu či líh), oheň se pak velmi snadno vymkne kontrole a může způsobit i vážné popáleniny
- udržujte jen takový táborový oheň, který dokážete zvládnout; pokud chystáte velkou vatru, dejte pozor, aby byla polena poskládána do stabilní pyramidy (pomohou např. záseky na polenech), která umožní prohořívání dovnitř a zabrání zborcení pyramidy do okolí
- oheň nesmíte ponechat bez dozoru dospělé osoby, děti nesmí být u ohniště ponechány sami
- pro případ, že by se oheň vymkl kontrole, mějte nachystán dostatek hasebního materiálu (vodu, písek nebo zeminu)
- opustit ohniště je možné až po jeho důkladném uhašení – ať již prolitím vodou, nebo zasypáním zeminou; při odchodu se z něj nesmí kouřit a popel i půda pod ohništěm musí být chladné; pamatujte, že i ve zdánlivě zcela vyhaslém

ohništi se mohou skrývat žhavé oharky a poryv větru je znovu rozdmýchá a oheň roznese do okolí. Hasiči dohašují každý rok ohniště, která byla ponechána svému osudu

- zejména půda v jehličnatém lese je z hlediska možného vzniku a šíření požáru riziková, hrabanka tvořená zetlelým jehličím může prohořet do značné hloubky a nepozorovaně se šířit do stran i mimo ohniště, nedbalé uhašení proto nestačí a ohniště je nutné důkladně prolít vodou
- za silného větru nebo v období extrémního sucha by se oheň v přírodě nebo na volném prostranství neměl rozdělovat vůbec
- do ohně nikdy nevhazujte jakékoliv výbušné předměty (rachejtle, světlice, patrony, nádoby se stlačeným plynem, municí apod.)
- oheň neroznášejte po okolí, např. na zapálené větvi
- pamatujte, že oheň a alkohol nepatří k sobě
- zvláště pozor na sezení a hry příliš blízko plamenů, stačí málo a může dojít ke vznícení šatů, ožehnutí vlasů, řas a popálení.

V době zvýšeného nebezpečí vzniku požárů může obec z důvodu ochrany lesa nebo v zájmu zdraví a bezpečnosti občanů vydat svým nařízením zákaz vstupu do lesa. Obdobně na základě výstrahy Českého hydrometeorologického ústavu může hejtman kraje vyhlásit **dobu zvýšeného nebezpečí vzniku požáru** na místech zvýšeného nebezpečí vzniku požáru, kde se zakazuje:

- rozdělávání nebo udržování otevřeného ohně (například pálení klestu a kůry, spalování hořlavých látek na volném prostranství)
- kouření (s výjimkou elektronických cigaret)
- používání pyrotechnických výrobků
- používání jiných zdrojů zapálení, například létající přání, lampiony, pochodně
- odhazování hořících nebo doutnajících předmětů
- jízda parní lokomotivy, pokud nejsou zajištěna bezpečnostní opatření k zamezení vzniku požáru
- spotřebovávání vody ze zdroje pro hašení požárů k jiným účelům než k hašení

Vypalování porostu × pálení biologického odpadu

- zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, zakazuje provádět **vypalování porostů** fyzickým osobám, podnikajícím fyzickým osobám i právnickým osobám. Při nedodržení tohoto zákazu hrozí fyzické osobě za přestupek a podnikatelskému subjektu za správní delikt pokuta
- při **spalování hořlavých látek – biologického odpadu** na volném prostranství (např. listí, klestí, shrabané trávy) jsou právnické osoby i podnikající fyzické osoby povinny stanovit opatření proti vzniku a šíření požáru; spalování hořlavých látek na volném prostranství včetně navrhovaných opatření jsou povinny předem oznámit příslušnému hasičskému záchrannému sboru kraje
- fyzickým osobám doporučujeme, aby spalování hořlavých látek – pálení biologického odpadu rovněž předem oznamovaly příslušnému hasičskému záchrannému sboru kraje, nejlépe vyplněním formuláře na jejich webových stránkách pálení můžete ohlásit po zaregistrování na webových stránkách <https://paleni.izscr.cz/> (vhodné pro opakovaná pálení)
- při ohlášení je třeba uvést místo a čas pálení, osobu odpovědnou za pálení včetně kontaktu na ní a také přijatá protipožární opatření a po ohlášení je samozřejmě třeba dbát vydaných pokynů hasičského záchranného sboru kraje

V zájmu bezpečnosti své i druhých při pálení biologického odpadu (listí, klestí, shrabaná tráva apod.) kromě již výše uvedeného dodržujte i tato pravidla:

- spalování biologického odpadu by mělo probíhat na bezpečném místě; zakázáno je rozdělávat oheň na místech se vzrostlým porostem, tedy i na louce nebo na strništi
- příjezdová cesta vedoucí k místu pálení musí být volně průjezdná (pro případný zásah hasičské techniky)
- povinnosti občanů a firem při pálení stanoví i další zákonné normy, např. zákon o ovzduší, zákon o lesích, zákon o odpadech nebo vyhlášky jednotlivých obcí

Pokud se vám oheň vymkne kontrole, neváhejte a volejte hasiče prostřednictvím tísňových linek **112 nebo **150**.**

Pravidlo: zastav se, lehni si, kutálej se

Pokud se na vás vznítí oděv a není ihned k dispozici dostatek vody nebo jiné vhodné tekutiny k uhašení, neutíkejte! Tím jen podpoříte hoření. Okamžitě si lehněte na zem a chraňte si obličej. Válejte se, dokud plameny neuhasnou. Válením se zamezí přístupu kyslíku potřebného k hoření. Je-li po ruce deka, nebo jiná vhodná textilie (nesmí to být látka z umělých vláken), lze ji také použít k uhašení hořícího oděvu. Když se popálíte, postižených ploch se nedotýkejte, popálené místo ihned ponořte do čisté, studené a nejlépe proudící vody a vyhledejte odbornou pomoc.

